آشنایی با علامه عطاردی در نرم افزار «عطارد خراسان»

نرم افزار «عطارد خراسان» مجموعه آثار علامه عطاردی قوچانی با همکاری مرکز نور و حوزه علمیه خراسان تولید شده است. به گزارش پایگاه اطلاع رسانی حوزه، این نرم افزار شامل آثاری از علامه عطاردی در موضوعات راویان و احادیث اهل بیت (ع)، کتاب شناسی و زندگی نامه آن مرحوم از درگاه مجازی noorsoft.org قابل تهیه است.

گزارشی از مرکز فرهنگی خراسان، یادگار مرحوم آیت ا... عطاردی قوچانی در تهران

موقوفه‌ای برای تدوین «فرهنگ خراسان»

زهرا یوسفی- مانند همیشه در کتابخانه مشغول مطالعه بوده که نام عالمی از زادگاهش (خبوشان) توجه اش را جلب می کند. با توجه به این که طلبه ای جوان بود، به شناخت و تحقیق درباره این عالم و سایر علما و رجال خطه خراسان علاقه مند می شود. با علما و استادان مشورت می کند و آن ها هم او را به این کار تشویق می کنند. در این میان شیخ آقابزرگ تهرانی به او سفارش می کند در سطحی وسیع تر، ظرفیت های علمی فرهنگی خراسان بزرگ را به عنوان تمدنی غنی در شرق جهان موضوع تحقیق قرار دهد. او می گوید حجم کار خیلی سنگین می شود و ممکن است از عهده ام برنیاید. استاد پاسخ می دهد: «جوانی، همت کن» و حاصل این توصیه استاد به طلبه جوان که تا آخرین لحظات عمر، آن را سرلوحه خود قرار داده بود، می شود بیش از ۵۰ سال مجاهدت علمی و پژوهشی در حوزه خراسان و تأسیس مرکز فرهنگی «خراسان». این طلبه مجاهد که حالا دو سال از غروب خورشید زندگی اش سپری شده است، کسی نبود جز مرحوم علامه «شیخ عزیزا... عطاردی» رئیس سابق مرکز فرهنگی خراسان و مدیر انتشارات عطارد که در ادامه مطلب از زبان دخترش «نفیسه عطاردی» با گوشه ای از مجاهدت های علمی کم نظیر وی در قالب مرکز فرهنگی خراسان آشنا می شویم.

■ **بررسی فرهنگ خراسان با محوریت امام رضا(ع)**

وی که عضو هیئت امنا و هیئت متولیان مرکز فرهنگی خراسان است، می گوید: پدر از بدو طلبگی با تحقیق و تصحیح نسخ خطی وارد عرصه پژوهش شده بود، اما حدود سال ۱۳۴۰ بود که در پی توصیه استادان و علما، ظرفیت های علمی فرهنگی غنی منطقه خراسان بیشتر مورد توجه او قرار گرفت و تحقیقات خود را در این زمینه متمرکز کرد. محور کار در حوزه فرهنگ خراسان را امام رضا(ع) قرار داده بود و باید افکار آن حضرت، نامه‌ها، احادیث، روایات و... را نیز معرفی می کرد. در نتیجه دو جلد «مسند الامام الرضا(ع)» را نوشت و پس از آن برای همه ائمه اطهار(ع) این مسانید را تهیه کرد. پدر همچنین ۱۲ جلد اثر درباره نهج البلاغه دارد.

■ **مرکز فرهنگی خراسان؛ حاصل بیش از ۵۰ سال خراسان پژوهی علامه**

وی ادامه می دهد: از آن جا که پدر به منابع سطحی بسنده نمی کرد و دنبال منابع دست اول بود، به کشورهای مختلف که در آن ها کتابخانه های معتبر وجود داشت و هر جا احتمال می داد نسخه های خطی مربوط به تحقیقش وجود دارد، مسافرت های متعدد داشت. حاصل بیش از ۵۰ سال کار تحقیقی ایشان، مجموعه ای از کتاب ها، عکس ها، میکروفیلم ها، دست نوشته ها و تحقیقات می شود که پدر به نام مرکز فرهنگی خراسان می گیرد. حدود سال ۷۲ تصمیم به ثبت مؤسسه ای به نام مرکز فرهنگی خراسان می گیرد. این مرکز ابتدا در طبقه بالای منزل بود و سال ۸۴ که ساختمانی در خیابان دربند سه راه جعفرآباد در اختیار این مؤسسه قرار گرفت، همه مستندات به آن جا منتقل شد. خانم عطاردی با اشاره به وقف مرکز فرهنگی خراسان از سوی آیت ا.. عطاردی، اضافه می کند: پدرم همه آثار را به نیت امام رضا(ع) و برای استفاده محققان و پژوهشگران وقف کردند و تولیت این موقوفه که در اداره کل اوقاف و امور خیریه تهران به ثبت رسیده است، تا زمان حیات هیئت متولیان شامل ۹ نفر از استادان حوزه و دانشگاه و محققان از جمله آقایان عبداللهیان، مهریزی، مهدوی راد، مسجدجامعی و شاه حسینی که عمدتا خراسانی هستند بر عهده آن ها و سپس آستان قدس رضوی است.

> حاصل بیش از ۵۰ سال کار تحقیقی مرحوم عطاردی، مجموعه ای از کتاب ها، عکس ها، میکروفیلم ها، دست نوشته ها و تحقیقات می شود که وی به منظور حفظ و نگهداری آن برای استفاده پژوهشگران، تصمیم به ثبت مؤسسه ای به نام مرکز فرهنگی خراسان می گیرد

■ **هدف اصلی مرکز، تکمیل ۱۰۰ مجلد فرهنگ خراسان**

وی با اشاره به تأکید علامه به ادامه کار مرکز فرهنگی خراسان، درباره هدف و چشم انداز مرکز فرهنگی خراسان خاطرنشان می کند: این مرکز در واقع کتابخانه تخصصی حدیث و خراسان بوده و هدف اصلی تأسیس آن، تدوین فرهنگ خراسان قدیم است که هفت جلد آن در زمان حیات پدر به چاپ رسید و بقیه که به ۱۰۰ جلد می رسد (با احتساب خراسان قدیم)، هنوز باقی مانده اما همه موضوعاتی که باید درباره آن تحقیق شود توسط پدرم منظم و فهرست بندی شده است. هیئت امنا که زیر نظر هیئت متولیان، امور مرکز را اداره می کند، مشغول ساماندهی و جذب محققان و پژوهشگرانی هستند که بتوانند کار را متناسب با فرهنگ خراسان و طبق انتظار علامه پیش ببرند و اهداف واقف را محقق کنند.

■ **۱۵۳ نسخه خطی جهان**

فرزند علامه عطاردی با اشاره به وجود حدود سه هزار کتاب درباره حدیث و خراسان و ۱۵۳ نسخه خطی از کشورهای هند و پاکستان و گاه کشورهای اروپایی در مرکز فرهنگی خراسان، ادامه می دهد: از ویژگی های بارز سفرهای تحقیقی علامه که طی دهه ۴۰ تا ۶۰ صورت گرفت، این بود که تنها به کتابخانه های شناخته شده بسنده نمی کرد بلکه بین خود مردم می رفت و با آن ها ارتباط برقرار می کرد، با خود محققان مرتبط بود و از کتابخانه های شخصی و خانوادگی نیز بهره مند می شد. از این رو در مجموعه «سیری در کتابخانه های هند و پاکستان» کتاب هایی را معرفی کرده است که خود این کشورها هم نمی دانند این ها را دارند. این کتاب سال گذشته به همت یکی از دوستان علامه به اردو ترجمه و در شبه قاره عرضه شد. شرح زندگی، تحقیقات و سفرهای ایشان هم در زندگی نامه خودنوشتشان به نام «ولایت عشق» آمده است. عطاردی با بیان این که ارتباط مرکز با نهادها و دانشگاه ها کم کم در حال شکل گیری است و بعد از مشخص شدن هیئت علمی، تقویت خواهد شد، ادامه می دهد: علاوه بر امکان مراجعه حضوری، پایگاه اینترنتی مرکز نیز به زودی راه اندازی خواهد شد تا زمینه برقراری ارتباط محققان و پژوهشگران با مرکز تسهیل شود.

مرحوم عطاردی، ۷۰ سال مطالعه و تالیف مسند ائمه اطهار (ع)

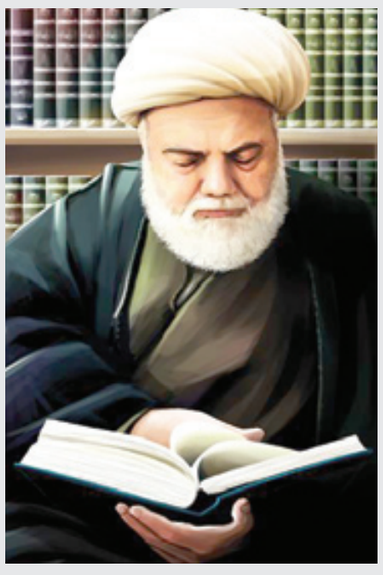

شیخ عزیزا... عُطاردی قوچانی، رئیس سابق مرکز فرهنگی خراسان و مدیر انتشارات عطارد، از دانشمندان محقق و نویسندگان معاصر ایران و شاگردان شیخ آقابزرگ تهرانی (از دانشمندان کتاب شناس قرن چهاردهم هجری) بود که آذرماه ۱۳۰۷ در روستای بیگلر قوچان متولد شد. او از چهار سالگی تحصیل در مکتب خانه های سنتی را در روستا آغاز کرد و تا ۱۲ سالگی ادامه داد. سپس به شهرستان قوچان آمد و در مدرسه علمیه این شهر در زمره طلاب علوم تحصیل کرد و بعد از مدتی از قوچان به مشهد مقدس رضوی رهسپار شد. در آن جا سطوح متوسط و عالی را به پایان رساند و از محضر آیت ا... سیدمحمدهادی میلانی و دیگر علما استفاده کرد. همچنین با کتابخانه آستان قدس رضوی ارتباط داشت و کتاب های متعددی را در موضوعات گوناگون برای مطالعه انتخاب کرد. پس از چهار سال اقامت در مشهد مقدس به تهران مهاجرت کرد و در این شهر مقیم شد.

■ **۱۶۰ جلد کتاب در قالب تالیف، تدوین، تصحیح و ترجمه**

آن مرحوم در رشته کتاب شناسی، تاریخ، حدیث، رجال، جغرافیا، فرهنگ و ادب معلوماتی به دست آورد و در کتابخانه های تهران ضمن ادامه تحقیق و مطالعه، وارد کارهای تالیف، تصنیف و تحقیق متون علمی شد و به شهرستان ها و نیز کشورهای مختلف که در آن ها کتابخانه های معتبر وجود داشت، سفر کرد. حاصل بیش از ۷۰ سال مطالعه و تحقیق علامه، بررسی ده‌ها هزار کتاب است که در ۱۶۰ جلد به صورت تالیف، تدوین، تصحیح و ترجمه گردآمده و عمده آن ها منتشر شده یا در دست چاپ است. وی از آغاز کار پژوهشی خود به نگارش ۳۱ عنوان کتاب تألیفی، ۹ عنوان ترجمه و ۹ عنوان تصحیح پرداخت که از میان آن ها، بخشی از موضوعات دارای گرایش تخصّصی بوده است. برای نمونه پس از تدوین کتاب «عبدالعظیم حسنی حیاته و مسنده»، استاد عطاردی به تألیف مسند ائمه شیعه پرداخت. وی همچنین از شاگردان زنده یاد ادیب نیشابوری بود و شعرهای ادیب را از زبان خودش ثبت و ضبط و بعدها که امکان چاپ و نشر یافت، آن مجموعه را منتشر کرد. به طور کلی، کارهای علمی چاپ شده وی را از نظر موضوعی، می توان در سه حوزه «حدیث»، «تاریخ و جغرافیا»، و «ادبیات» دسته بندی کرد.

■ **جلوگیری از انقراض و نابودی نسخ ارزشمند و نادر خطی**

علامه عطاردی از برجسته ترین مسندنویسان شیعی است که وسیع ترین مسند و دایرة المعارف شیعه را به تنهایی به نگارش درآورده و فرهنگ تمدنی بزرگ را به تصویر کشیده ویکی از برجسته ترین تلاش های وی، جلوگیری از انقراض و نابودی نسخ ارزشمند و نادر خطی از طریق تهیه میکرو فیلم بوده است. موسسات و مجامع فرهنگی، دانشگاه‌ها، کتابخانه‌ها، علما و مجتهدان، مولفان و نویسندگان، مراکز علمی، مدیران، محققان و فهرست نویسان در کشورهای اسلامی و غیر اسلامی همکاری های گسترده ای با وی داشتند و همواره از او به عنوان مرجعی در زمینه نسخ خطی و کتابخانه‌های داخل و خارج بهره می بردند.

■ **ویژگی‌های شخصیتی**

کسانی که از نزدیک با علامه عطاردی در ارتباط بوده‌اند، وی را دارای ویژگی ها و خصوصیت های بارزی همچون سخت کوشی، استفاده از فرصت‌ها، آهستگی و پیوستگی در امور، سفرهای تحقیقاتی فراوان و آشنایی و تعامل با شخصیت های علمی و بهره گیری از کتابخانه‌های معتبر جهان، مطالعات وسیع میدانی و استقلال و خوداتکایی می دانند. به پاس سال ها تلاش استاد عطاردی در زمینه پژوهش های مرتبط با اسلام و تشیّع و نیز فرهنگ خراسان، در سال های ۱۳۹۴ و ۱۳۸۵، همایش گرامیداشتی برای وی برگزار و مجموعه آثار این همایش ها حاوی مقالات، مصاحبه ها و خاطرات به قلم چندتن از دانشمندان منتشر شد. این عالم مجاهد در مرداد ماه ۱۳۹۳ بر اثر بیماری کلیوی در تهران درگذشت و پیکر وی بنا به وصیتش در کنار مزار شیخ طبرسی، صاحب تفسیر مجمع البیان، در حرم امام رضا(ع) به خاک سپرده شد.

جدول [۶۶۴۶]

	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱							■								■					
۲						■					■					■				
۳					■			■				■					■			
۴				■					■				■					■		
۵			■							■				■						
۶		■				■					■				■				■	
۷							■					■					■			
۸			■					■					■					■		
۹				■					■					■						
۱۰					■					■					■					
۱۱						■								■						

طراح جدول: مجید شادروح

افقی

۱- نزدیکترین سیاره به خورشید - از استان های جنوبی کشور - قافله ۲- اشاره - سیماب - سیاهرگ - بزرگ‌ترین دریاچه آب شیرین جهان در آفریقا ۳- اهلی - پایین جامه - عدل - تکرار حرف - آزمند ۴- شکوه و جلال - شیون - بسیار - نوعی خرما - درخت اعدام ۵- نجوییم کس نام در کارزار / چو..... را کی کند شهریار - اشتباه - کارهای عجیب و خارق العاده که از بعضی اولیاء و صالحان دیده می شود - آواز بره ۶- وقت و زمان - کاروان شادی - تپا ۷- چوبی نوک تیز که با آن چارپایان را می رانند - ابزاری در چرخ خیاطی که نخ به آن پیچیده می شود - بی مو - ماه پنجم خورشیدی ۸- زنجبیل تازه - آبی تیره - دانه - زیبا - از ادات تشبیه ۹- یار محمود - علامت مفعولی - خزنده گزنده - زمین نشستن هواپیما - مسافرخانه توراهی ۱۰- بانوان - دعای معروف شب های جمعه - آسان - بزه ۱۱- کنایه از دوست صمیمی - سردار ملی - درحال احتضار

عمودی

۱- بازیگر مرد سریال درحاشیه ۲- هواپیما - عبادتگاه مسیحیان ۳- پیروان - شهر بی دفاع - پوشش بیگانه ۴- بینش - پشیمان - غراب ۵- قصه - بوی رطوبت ۶- دلربا - از گرسنه خبر ندارد ۷- هیزم - توفان ۸- آزمایش و امتحان - مرکز مازندران - فلزسرچشمه ۹- مخفف ماه - نصیب - مرده ۱۰- بدهی ها - اکنون ۱۱- از مواد نقاشی - بزرگتر ۱۲- گندم سوده - برزن - آب منجمد ۱۳- مظهر لاغری - از انواع شنا - شهری در استان فارس ۱۴- پشت و پس - همنشین ۱۵- نصف - گوشه ای در دستگاه راست ماهور ۱۶- از برونته ها - پیر ۱۷- باد - ژاله - مخفف اگر ۱۸- ماهر - وحشی - پسوند دارندگی ۱۹- به نوبت است - ایالت ۲۰- خواننده فقید "ناصریا"

حل جدول شماره ۶۶۴۵